

ALOIS JIRASEK

NA OSTROVĚ.

Román ze současného života.

I.

Jan Hodoval, někdy vychovatel v rodině knížky II., nyní koncipient u doktora Koukoly v Praze, šel z kanceláře k obědu. Ce sta ho vedla Rětězovou ulicí kolem jeho vlastního bytu. Zastavil se v něm pro peníze, které ráno zapomněl si vzít. Když vstoupal do bytu, oznamila mu paní, věřící po listovním, od níž měl majatý pokoj s nábytkem, že došla nějaká psaní. Hodoval se tomu divil. Docházel ho málo listů a ty, jež mu byly zaslány, dostával v kanceláři, v níž pracoval. Proto zvědavě a rychle sáhl po listech na stole ležících.

Jeden s adresou německý psanu, druhý s českou. Rukopis obou starého rázu, omezené úhledný a patrně těžší rukou psaný nebyl ten. Hodoval dal se ihned do čtení. Nejprve německý si prohlédl, jak český. Když přečetl, zamyslil se a teprve po chvíli, na peníze zapomněl, odcházel k obědu. Roztržitě odpovídal paní listovní, jež se ho v předpokojí na něco ptala, pozdě přišel k obědu, nebo v myšlenkách nechtěl na sestru si zase, roztržitě ječel, a vřel u společnosti stoly se divil, že dnes tak málo mluví.

Doktor Koukol, mladý ještě než vyšetřitel, někdy jeho kolega na ústavě a nyní jeho chef, povždy veselý jeho dobrý přítel, nemohl se ho pak v kávečně ani dočkat. Tam se oba skoro denně po obědě scházeli, aby si zahráli v šachy nebo jen pokoušeli a volně pohovořili. Když dnes Hodoval přišel, ani neodvrativě, proč tak pozdě přichází, řekl, sotva že směl:

"Myslím, Josefo, že tě požádám o propůjčení."

Doktor žasl a myslil, že přítel žertuje. Ten však zůstal vážným tak jak přišel, a sáhnou do kapsy vyňal list. Byl to ten německý.

"Čti," pravil a jal si pokouševati černou kníru a zase pohlavovati černou bradu. Tmavomělé, pěkné jeho oči tkvěly na advokátovi, jenž napravil si na svém orliím nose zlatý skřípec, jal se list prohlížeti.

Nejprve se podíval na podpis. Stálo tu:

"Jan Valenta, státek."

Pak teprve začal doktor pečlivě od počátku. Ten pan Valenta se úvodem omlouval, že píše německy. Je prý ještě ze starého vyhlášení, ehošil do německých škol, čestně se nenčil, a tak že nedovodě správně po česku psát, a aby psal chybne, za to že by se jako Čech stydl.

"Tak se mohlo sám naučit," prohodil ostře doktor Koukol, obrátiv se po Hodovalovi a vypustiv obličej modravého dýmu ze svého havannu. "Takhle se vymlouvají všichni naši staří páni a vlastenci; je to hoře pohodlí a nie jiného."

"Jen či, či," připomínal Hodoval.

Pan Valenta ve svém listu dále vypravoval, že má synka Edáčka, a toho že dává doma vychovávat a do škol připraveno. Dosavadní vychovatel jeho, pan Nováček, kandidát professury, že povážlivě onemocněl, a že není naděje, že by se tak hned uzdravil a navrátil, a tu, nemoha on, jako státek Valenta, nechati Edáčka (Edáček psal i v německém listě) bez vychovatele, že si dovoluje požádati pana Hodovala, nebyl-li by té lásky a nepřijal by vychovatelství v jeho Valentově domě.

Tu se podíval doktor na přítele. Ten však sám zraků s něho ještě nespustil, jako by mu chtěl na tvéři vyšetřit, co tomu všemu říká. Doktor nepromluvil, čel dále zvěrně vypsal, jaké měl pan Nováček povinnosti, jakou za to učiněn, že je Edáček sice trochu buclat, ale s míry dobrý hoch, tuze dobrého srdece, že on, Valenta, i manželka mají o něj, jelikož o nej-miladšího a posledního, velkou starost, a jak už bylo, vyšetřil páti, a že by byli Hodovaly tuze povděční, kdyby to násto přijal, neboť je jim byl vědu doporčen dobytek Valentovým přítelem profesorem Bláhou.

Doktor Koukol se ostře usmál a pravil:

"Kniha vychovatel na penzi, jen vychovatel dva knížky přinese,

pomohl také tlačit."

Hodoval se tomu jen usmál a neodporoval.

"Kdo je ten profesor Bláha?" ptal se doktor.

"Má bývalý učitel na gymnasiu, býval také profesorem na Slovanském. Hodný muž. Má mu u velké účte a jsem mu vděčen za mnohé ve svém vzdělání. Měl na mne veliký vliv. Říká si na něj vzpomínám, jak nám ve škole klasiky vykládal i české literatury přednášel, i když jsem k němu do bytu chodil. Byl jsem jeho miláčkem. Je nyní na odpočinku ve svém rodišti, a to je nelehké tolo velkostatku Valentova. S Valentem byli v nižších třídách spolužáci."

"Tady je Valenta už starší pán. A má ještě takového malého huoha?"

"Z druhého manželství."

"Jak to všechno víš?"

"Odtud," odpověděl Hodoval a vyňal druhý list, poslal jej doktorovi.

"Rozumil přáteli! Měj Jeničku!"

Tak začal list profesora Bláhy. Jako každý tak i všechny listy byl tomu srdečně a přátelského. Zvedalo se z těchto radků, že stary učitel rozmoc vrate si vzpomíná na svého bývalého žiáka a že ho má rád, jako ten svého učitele.

Professor oznamoval, že Valenta přijel k němu se poradit s paní Edáčkou, vlnosté stran vychovatelého. A třeba on, profesor, ihned připadl na něj na Hodovala.

"Vím, rozumil přáteli," psal Bláha, "že jste do syta užil vychovatelství v soukromém domě a že si netroubíte po pohotovém nástě, jež měl to je s zákořití v soukromém. Ostrov Valentovy je samota. Nehude Vám asi po chuť a místo, a ne nevychodě, přese jen proti Vašemú hývalému skrovnější. Jste asi rád, že jste zbyven takových, jež každý na se běže a takovoté úradě, a nebude se Vám chtít z matičky Prahy, po které jste, pamatují se, vždycky toužil."

To všecko máje na mysli, nebyl bych Vás ani o tom místě, mily příteli, zpravoval. Chtim-li tak přese, je to z ohledu výměnách, a bych řekl, vyššího. Víte, že ne-námne z máho rodiště daleko do Němece. A z Ostrova je tuu ještě blže. Ostrov je vlastně poloostrov v německém žvilu. Jiný tu dobře chodívá, dokud bylo vše snášenlivosti a mliekhi soudní. Dnes, žel Bohu, se mnoho známých zhoršilo. Netrouhám Vam o tom vykládati a vysvětlovati Vam, jaké důležitosti je každé naše místo na hranicích jazykových, jak je nezbytné nutno hájiti každé vesničky, každé samoty, každé píse naší země, jako by pevnost byla každá vi jáku. Z četyřech stran našich byla by ztráta veliká a nemahraditelná.

Než kam, kam to zabíhám, můj rozomilý! Čtiš jsem o Ostrově psáti. Řeknu jen tolik: Není dosud v nebezpečení, ale mohl by do něho přijíti. Jsoť už doba i okolnosti takové. A tu je máho, pěkný ten statek, kus národního našeho jmění, pokud možná pro náš živel český pojišťati a také k tomu pracovati, aby byl našemu žvilu v těchto končinách oporou."

"Toť máto bylo podřízeno.

V rodině je síla národa. A tu mně jik rozumilý příteli, rozomíte. Víte, že myslím na budoucí dědice Ostrova. Tě jinsk byste mohli a Valenta dobře působiti. Neboť je to také našim velikým nedostatkem, že v našich možných a nejmožnějších rodinách většinou je máho českého ducha a za to přílí mtečností a lhostejností k našim věcem, plynoucí z nemorálního vychování."

"Toť je máž kážej," prohodil doktor Koukol.

"Ale játe se arde mluvem a s postivehu."

"Ať rád a často přednáší. Starý kantor, ovšem," se bez tros má doktor prohodil.

"Ani ne tak často, jako jedná. Žije skromně a on se svého slavného učitelství radost, dáva na duhu své národní posátky..."

"Hm," řekl doktor, vzrušený penzisti. Je zvolen —"

"Bezútečný vývoec. Ale došti si —"

Doktor už opět četl. Profesor Bláha vypravoval stručně Ostrov, poměry Valentovy, že je po druhé ženat, že má čtyři děti, syna z prvního manželství, deera a dva syny ze druhého manželství, že Hodovala rádi vyučují, počvadž dímam patrně nepopovalo a lahodí, že byl vychovatelem v knížce si rodině."

"Co jsem řekl?" zvolal doktor. "Ale jakým pak důležitým?"

"Nic zvrubnějšího tam není. Zjistěte paní a deeri, která je dle svého dospěla..."

Doktor Koukol se zasmál a pravil:

"Aby tak nějaký román —"

Hodoval stáhl lehce oblič, ale pak se usmál a pravil:

"Tady zmocím už posílám —"

"Oh, dokonce ne!" zvolal živ doktor. "Ale vím, že tuu půjdek, že tē ten profesor ostřil vyvede."

Hodoval na chvíli zamýšleně mlčel. Na jeho přesměř, výraz u tváři bylo zřejmo, že se rozomýšlí.

"Za jiných okolností," pravil pojednou, "odpsal bych přímo, že nepřijímám. Jeli Edáčku pē a přílí bl, mona az chuti, aby se novou úředí vydal. Než se Bláha jíde."

"Já dobrý žil."

"A nová pravda?"

"Kauž. Ale oteřil jedli idea lidat. Práde h to prosátko. Ne klime h svou mout a stava vtehu vanovet." psal se státek zvěč, psal podobně volně vromě.

"Bláha má dítě Valenta, je jeho dívčetm přítelom dle všeho a znať tak dle toho vechov poměry na Ostrově. A jak, na se týče toho, identisty. Jan Bláha je. Jde-li provínim? Moudř už kazdí žobásta hēh nepraktickým ve všem a vradě. A pak, příteli, v tom jeho psaní z toho smel žil, ale přelož se to do tanné praktické. Nebylo h a m. Ji říkám na mnoz-mozostí y tom, jaké je ve složitéch a zlnsta i v našich nejbohatších rodinách vychováni? Bylo by po mnohém straku, po mnohém obživování těch tříd, kdyby v tom se stala náprava. To vík, že vychovatel může mít veliký vliv na mysl jen poněkud vlnavou, zvláste v tolové rodině, jako je asi Valentova, kde není žisté určité vymoženého směru ve vychování, jako ve školeckých rodinách."

Tomtu sice doktor neodpovídal, ale v duchu přsedvěden nebyl. Slepavaje popel a doutnka chviku mlčel, ale pak se ozval:

"A pak, rozomýšli. Mámte si ovšem neodlitiž. Ale budete v zo kouč, zastřen, na moudř vne bez chyvadla, bez vachlo. Budě se zlobit a lžekem, patně nasteřkem natlakovan a mnamuzem hudeš bavil dítom paní státek, a zpanstevu jēh deeri, která s hraje na kontossu, budeš posluhat tlachy vystrojených jen nepadnic z soustěty, která bu dnu jezdit k vám na koních a na kočárech, budeš poslouchat slepou hrn na píano a, ó hrúzo, sbežet jí listy, budeš se stáým po nem hrát v pikety, budeš — ale dost, víš, že bych ti všecko dobře práal a nerad tě ztratil. Ostať si všecko jak náleži rozomýšli. Máš-li nějakou lžtu?"

"Do tří dnů aych odpovídel."

"Tady se moudě do zářka rozhodnout. Víš-li se, dnes s telou nie není. Do kanceláře nechoď, ráno nebo na večer mně povik."

"A pustil bys mne?"

"Pustim, nerad ovšem, ale protože víš, že se zase vrátíš."

Také na to, když se vrátil do Prahy, na čas pomýšlel, a to hlavně k vlnosté matce. K vlnosté, aby jí légy mohlo spatřiti, vstoupil také hned do kanceláře. Po nejakém čase však mltka zemřela, Zkoušky ho na delší dobu odloženy, a pak, když si zase na ně vzpomněl, nebylo již té chuti, nebylo pobídky, kterou mu byla matka. Bylo mu nemoho přes třicet. nebyl stár, ale do zkonček duši nemel, zvláste když jedn nebylo nutno. Nemel náleho, po jmená a etl nebažil, žeml se nechtěl. O tom se již hlávo a na jato i povně rozhodl. Státi, u kteréh někdy tak blouznil, se mu nezabýlo, a jiné ho nechtel. Když nedostal té, jiz z té duše mltovál, jne nechtel. Nešťastná ta láska dítom a hln love ho zromtla. Toť se uz a poděkal. Byl klidným, ve společnosti hovorným, ano družby veselým. Ale spokojením nebyl a jeho ho da opravy nechtel, aniž rozehrálo. Nejspíše ještě knihy nebo nějaké dílo umelocké nebo politiku. Belliere stopoval poměry sváto-naroda, počvadž ho včovník mltovál. Jako student byl pedagogickým a vpedagogickým vředech zvláste vlných marnifestu věh. Vzd ovcem už stěžlivě i obšhovněm své liden, ale proto ebavitni nechtel, nebo že nechtel mltovohu. Zlomilám.

Asi šestit hodů žil lžtem v dlu t dítom lžtem pedagogickém žil, lžtem žil, a tuu dēh sbeževy a po-epobavil, až se mltovohy se dítom vřtemenstet i a vlnosté dítom vřtemenstet. Tak žil, přese ve vlnosté jako pomozel. Klid v vlnosté z vlnosté žil, jak se vlnosté z dítom vřtemenstet, až se mltovohy se dítom vřtemenstet. Tak žil, přese ve vlnosté jako pomozel. Klid v vlnosté z vlnosté žil, jak se vlnosté z dítom vřtemenstet, až se mltovohy se dítom vřtemenstet.

Také na to, když se vrátil do Prahy, na čas pomýšlel, a to hlavně k vlnosté matce. K vlnosté, aby jí légy mohlo spatřiti, vstoupil také hned do kanceláře. Po nejakém čase však mltka zemřela, Zkoušky ho na delší dobu odloženy, a pak, když si zase na ně vzpomněl, nebylo již té chuti, nebylo pobídky, kterou mu byla matka. Bylo mu nemoho přes třicet. nebyl stár, ale do zkonček duši nemel, zvláste když jedn nebylo nutno. Nemel náleho, po jmená a etl nebažil, žeml se nechtěl. O tom se již hlávo a na jato i povně rozhodl. Státi, u kteréh někdy tak blouznil, se mu nezabýlo, a jiné ho nechtel. Když nedostal té, jiz z té duše mltovál, jne nechtel. Nešťastná ta láska dítom a hln love ho zromtla. Toť se uz a poděkal. Byl klidným, ve společnosti hovorným, ano družby veselým. Ale spokojením nebyl a jeho ho da opravy nechtel, aniž rozehrálo. Nejspíše ještě knihy nebo nějaké dílo umelocké nebo politiku. Belliere stopoval poměry sváto-naroda, počvadž ho včovník mltovál. Jako student byl pedagogickým a vpedagogickým vředech zvláste vlných marnifestu věh. Vzd ovcem už stěžlivě i obšhovněm své liden, ale proto ebavitni nechtel, nebo že nechtel mltovohu. Zlomilám.

Asi šestit hodů žil lžtem v dlu t dítom lžtem pedagogickém žil, lžtem žil, a tuu dēh sbeževy a po-epobavil, až se mltovohy se dítom vřtemenstet i a vlnosté dítom vřtemenstet. Tak žil, přese ve vlnosté jako pomozel. Klid v vlnosté z vlnosté žil, jak se vlnosté z dítom vřtemenstet, až se mltovohy se dítom vřtemenstet.

STRNULOST, ANO?

Mokro a vlhko způsobují nastuzení v kloubech.

St. Jacobs Oel.

zbavuje bolesti ihned, odstraní strnulost. Taktéž zabránuje její návratu. Výborný na pohmoždéniny, vymknutí a bolesti.

Cena 25c a 50c.

Riley Brothers Co.

VELKOBOCHODNICI

Likéry a doutníky

Old Military Rye --- Diamond R Rye
N. B. Archer Bourbon.

1118 Farnam St. OMAHA.

Lee-Glass-Andresen Hardware Co.

prohlašuje velkou

Thlavě, vyhlédá a široká přehová měřic - Glonavý plech, silný plech a kovové díly. Ostřil dít, břichy, nožíkové zboží, lžkové, stolové zboží, nádobu a sportovní zboží všeho druhu.

9th and Hurley Str. Omaha, Nebr.

Nejsvětší a nejlepší místo pro svařku, jest

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.

v čísle 1306 Farnam ulice.

První impozantní místo na čepu. PLZENSKÉ z Měšťanského pivovaru v Praze v Čechách. Holan Mauřerův hořká pivov. Pivo Anheuser-Busch a světoznamní Pilsr zvláste roztělním reputaci.

Kavárna pro dámy náležá se na druhé podlaže. 40c

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

Pravidelná poštovní a propůjčevati doprava

z Baltimore do Brémen

plnu parových strojů-svoběžných postovních parních od 7,500 do 1000 tun snosnosti.

Rhein, Main, Neckar, Cassel, Breslau, Koeln, Hannover, Frankfurt, Brandenburg, Chemnitz.

II. kajuta z Baltimore do Brémen od \$52.50 nahoru.

Tyto parníky mají pouze jednu třídu kajut, která označena jest jako II. kajuta.

Vše znamenavé parníky jsou výhradně nové, včetně zbudované a alogony zřízené, pokaje kajutni na palubě. Elektrické osvícení ve všech prostorách.

Intí zprávy podávají generalní jednatel:

A. SCHUMACHER & CO., No 7. S. Gay St., Baltimore, Md.
H. CLAUSENIUS & Co., 35 Deandern St., Chicago, Ill.
aneb jejich zástupci v zemí.

Čtete nově vyšlou knihu

VŮDCE KU ZDRAVÍ

(třetí vydání)

EXTRA. EXTRA.

EXTRA. EXTRA.

kterou původně napsal prostulý

DR. E. C. COLLINS

(Zakladatel Collinsova Léčebného Ústavu)

Dobře známý léčebný ústav "The Collins New York Medical Institute" vydal právě teď novou knihu ve prospěch českého lidu. V knize této můžete se dočísti všečlo o zachování zdraví, jakož i o příčinách, průběhu a léčení rozmanitých chorob. Kniha jest psána v lehém a dobře srozumitelném slohu — proto ať jí každý náš krajan, muž nebo žena, mládenc anebo panna, přečtá, ješto mu to bude k velikému prospěchu pro celý život.

V knize jsou četná krásná vyobrazení, tušová i barevná, která nebaká slouží k lepšímu porozumění věci. Nejsou to lidné hatlanjny, jaké byly některými humbukářískými lékaři mezi Čechy vyslánc, ale jest to skutečně poučná, užitečná a potřebná kniha, z níž se mohou lidé naučit mnoho dobrého, jak se vchnout chorobám, jak si udržet zdraví, v případě choroby jak se léčit a jak rozoznávat nemoc. Kniha obsahuje přes 200 stran (dvě stě) s četnými vyobrazeními lidského těla i tajeých ústrojí obojího pohlaví. Když člověk přečte tuto knihu, tu zajisté shledá a usná, že je to kniha vádná a prospěšná a proto bylo by žádouco, aby jí každý náš krajan i krajanova vůbec každá česká rodina doma měla.

Ať jste zdraví nebo nemocni, pšite si pro tuto knihu. Jste-li nemocni, teš na každé pād, dříve než se obrátíte na jiného lékare neb léčebný ústav, pšite pro onu knihu — v ní najdete dobře popsanou svou chorobu jakož i příčiny, z kterých povstala a znájece toho, teš se potom lečeji a drive vybečite. Velkou pochvalu dlužno Collinsovu léčebnému ústavu, že vydal tuto poučnou knižku a to tím více, že on nařídil, aby se:

8 tisíc knih zdarma rozdělilo mezi náš národ po celé Americu. Proto objednejte si ji, pokud zájosa stačí. Každý, kdo by chtel knihu tu dostat, nechť zašle na dolo udanou adresu za 10 centů postovních známek na poštovní dopravu a dostane ji zdarma.

Jak už všeobecně známá jest, lékař učinkující v tomto ústavě z popisu nemoci pozná stav nemocného; jeho velké zkušenost a hluboká věda umolávají mu úspěch v léčeni lidí, kteří jsou na sta, ba i na tisíce mil vzdáleni.

Dopisete-li si pro knihu, pošleme Vám ji ihned. Dopisy adresujte:

The Collins New York Medical Institute, (Inc.)

140 West 14th St., New York, N. Y.